Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Forskellige Meddelelser.

Beretning om det kongelige Teaters Virksomhed i Aaret fra 1ste Juli 1908 til 30te Juni 1909.

Den 2den November 1908 afgik Teaterchef, Hofjægermester C. C. S. Greve Danneskjold-Samsøe ved Døden, og ved kongelig Resolution af 17de s. M. overdroges det kst. Direktør ved det kongelige Teater Cand. theol. A. E. Christiansen midlertidigt indtil 1ste Juli 1909 ved Siden af sin Virksomhed som Direktør tillige at bestride det med Chefsstillingen forbundne Arbejde. Under den kst. Teaterchef Christiansen meddelte Permission i Maj og Juni Maaneder bemyndigede Ministeriet under 30te April den nye Teaterbestyrelse Kontorchef Weis og Dr. phil Mantzius til at fungere henholdsvis som Teaterchef og Direktør.

Der er til Indtægt for Teatret i Sæsonen givet 257 Aftenforestillinger, hvoraf 219 med Abonnement, og 35 Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser.

Til Indtægt for forskellige Fonds etc. (hvorom se nedenfor) er der i Sæsonen givet 2 Aftenforestillinger og 3 Eftermiddagsforestillinger.

Desuden er der givet en Gratisforestilling om Eftermiddagen for Soldater og Studenter (se nedenfor).

I Teateraaret 1908—09 er der altsaa givet 259 Aftenforestillinger og 39 Eftermiddagsforestillinger, ialt 298 Forestillinger.

Foruden paa de Aftener, paa hvilke det efter Helligdagsloven af 22de April 1904 ikke er tilladt at give Forestilling, har der i Sæsonen ikke været spillet paa følgende Aftener: Søndag den 6te* September, Søndag den 20de* December, Onsdag den 23de December (Lille Juleaften), Torsdag den 31te December (Nytaarsaften), Onsdag den 7de April og Søndag den 23de* Maj.

Paa de med * mærkede Dage har der dog været givet Eftermiddagsforestillinger.

Antallet af de ved de 298 Forestillinger givne Stykker er 57, nemlig 26 Skuespil, hvoraf 16 nationale, 23 Operaer eller Syngestykker, hvoraf 3 nationale, og 8 Balletter, hvoraf 6 nationale.

Desuden har der været givet 1 Prolog, 1 melodramatisk Digt og 1 Dansedivertissement.

Med Hensyn til Stykkernes Digtart var Forholdet saaledes:

A. Nationale.	Tragedie og alvorligt Drama	6
	Komedie og Lystspil	10
	Opera og Syngestykke	3
	Ballet	6
		25

B. Fremmede.	Tragedie og alvorligt Drama	6
	Komedie og Lystspil	4
	Opera og Syngestykke	20
	Ballet	2
		32

Med Hensyn til Forfattere og Komponister var Forholdet følgende:

A. De nationale Stykker:

I. Skuespil.	Af Otto Benzon	1	Stykke.
	— Axel E. Betzonich	1	—
	— Drachmann	1	—
	— Emma Gad	1	—
	— Gnudtzmann	1	—
	— Heiberg	1	—
	— Hertz	1	—
	— Holberg	3	—
	— Hostrup	2	—
	— Jacob Knudsen og Sven Lange	1	—
	— Henri Nathansen	1	—
	— Oehlenschläger	1	—
	— Olufsen	1	—
II. Opera.	Af I. P. E. Hartmann	1	—
	— Georg Høeberg	1	—
	— Carl Nielsen	1	—
III. Ballet.	Af Aug. Bournonville	6	—

B. De fremmede Stykker:

I. Skuespil.	Af Bjørnstjerne Bjørnson	1	Stykke.
	— Ibsen	1	—
	— Tor Hedberg	1	—
	— H. de Bataille	1	—
	— Gaston de Caillavet og Robert de Flers	1	—
	— Alfred Capus	1	—
	— Maxim Gorki	1	—
	— Franz Molnár	1	—
	— Shakespeare	2	—
II. Opera.	Af Bizet	1	—
	— Donizetti	1	—
	— Gluck	1	—
	— Gounod	2	—
	— Leoncavallo	1	—
	— Mascagni	1	—
	— Mozart	2	—
	— Puccini	1	—
	— Thomas	1	—
	— Wagner	6	—
	— Verdi	3	—
III. Ballet.	Af Chr. Nuitter	1	—
	— Marius Petipa	1	—

Efternævnte 8 Stykker ere første Gang opførte paa det kongelige Teater i det heromhandlede Teater i det heromhandlede Teateraar:

„Daniel Hertz“, Skuespil i 3 Akter af Henri Nathansen.
„Djævelen“, Komedie i 3 Akter af Franz Molnár, paa Dansk ved Karl Mantzius.
„Frie Hænder“, Komedie i 3 Akter af Otto Benzon.
„Guldfuglen“, Lystspil i 4 Akter af Emma Gad.
„Kærlighed beskytter“, Lystspil i 4 Akter af Gaston de Caillavet og Robert de Flers, oversat af Frits Holst.
„Smaaborgere“, Scener i Besjemennaws Hus, 4 Akter af Maxim Gorki, oversat af M. Lewin og C. E. Jensen.
„Bohème“, Opera i 4 Akter af Giacomo Puccini. Teksten af G. Giacosa og L. Illica, oversat af S. Levysohn.
„Et Bryllup i Katakomberne“, Opera i 3 Akter af Georg Høeberg. Teksten af Sophus Michaëlis. Dansen komponeret af Hans. Beck.

Efternævnte 5 Stykker gaves i ny Indstudering:

Skuespil:	„En Spurv i Tranedans“.......	sidst opført i 1888.
	„Erik og Abel“...............	— — - 1892.
	„Bygmester Solness“..........	— — - 1903.
	„Genboerne“..................	— — - 1906.
Opera:	„Det gør de alle!“............	— — - 1888.

Følgende Oversigt viser, hvor ofte ethvert Stykke har været opført i Aaret:

A. Skuespil:

„Daniel Hertz“ (Henri Nathansen)	18 Gange.
„Frie Hænder“ (Otto Benzon)	18 —
„Genboerne“ (Hostrup)	16 —
„En Spurv i Tranedans“ (Hostrup)	12 —
„Erasmus Montanus“ (Holberg)	11 —
„Opstandelse“ (H. de Bataille efter Leo Tolstoi)	11 —
„Guldfuglen“ (Emma Gad)	10 —
„Mester Gert Westhpaler“ (Holberg)	9 —
„Kærlighed beskytter“ (Gaston de Caillavet, Robert de Flers)	8 —
„Djævelen“ (Franz Molnár)	7 —
„Guldkareten“ (Axel E. Betzonich)	7 —
„En Skærsommernatsdrøm“ (Shakespeare, Mendelsohn-Bartholdy)	7 —
„Bygmester Solness“ (Ibsen)	6 —
„Elverhøj“ (Heiberg, Kuhlau)	6 —
„Johan Ulfstjerna“ (Tor Hedberg)	6 —
„Der var engang —“ (Drachmann, Lange-Müller)	5 —
„Den gamle Præst“ (Jakob Knudsen, Sven Lange)	5 —
„Erik og Abel“ (Oehlenschläger)	4 —
„En Fallit“ (Bjørnstjerne Bjørnson)	4 —
„Macbeth“ (Shakespeare)	3 —
„Ungdomstid“ (Alfred Capus)	3 —
„Gulddaasen“ (Olufsen)	2 —
At overføre...	178 Gange.

Overført...	178 Gange.
„I Blinde" (Albert Gnudtzmann)	2 —
„Kong René's Datter" (Hertz)	2 —
„Smaaborgere" (Maxim Gorki)	2 —
„Den politiske Kandestøber" (Holberg)	1 —
26 Skuespil ..	185 Gange.

B. Opera:

„Bohème" (Giacomo Puccini, G. Giacosa, L. Illica)	13 Gange.
„Paa Sicilien" (Mascagni)	12 —
„Bajadser" (Leoncavallo)	10 —
„Et Bryllup i Katakomberne" (Georg Høeberg, Sophus Michaëlis)	10 —
„Lohengrin" (Wagner)	10 —
„Det gør de alle"! (Mozart, da Ponte)	9 —
„Liden Kirsten" (I. P. E. Hartmann, H. C. Andersen)	9 —
„Orpheus og Eurydike" (Gluck. Calzabigi)	8 —
„Rhinguldet" (Wagner)	6 —
„Mestersangerne i Nürnberg" (Wagner)	5 —
„Carmen" (Bizet, Meilhac, Halevy)	4 —
„Faust" (Gounod, Barbier, Carré)	4 —
„Mignon" (Thomas, Carré, Barbier)	4 —
„La Traviata" (Verdi, F. M. Piave)	3 —
„Troubadouren" (Verdi, Camerano)	3 —
„Aïda" (Verdi. Ghislanzoni)	2 —
„Ragnarok" (Wagner)	2 —
„Romeo og Julie" (Gounod, Barbier, Carré)	2 —
„Siegfried" (Wagner)	2 —
„Valkyrien" (Wagner)	2 —
„Maskerade" (Carl Nielsen, Vilh. Andersen)	2 —
„Don Juan" (Mozart, da Ponte)	1 —
„Regimentets Datter" (Donizetti, Saint Georges, Bayard)	1 —
23 Operaer...	124 Gange.

C. Ballet.

„Harlekins Millioner" (Marius Petipa, Emilie Walbom, Richard Drigo)	11 Gange.
„Napoli" (Bournonville, N. W. Gade, Paulli, E. Helsted)	11 —
„Fjernt fra Danmark" (Bournonville, Joseph Glæser)	9 —
„Coppelia" (Chr. Nuitter, A. Saint-Leon, Leo Delibes)	7 —
„Et Folkesagn" (Bournonville, I. P. E. Hartmann, N. W. Gade)	5 —
„Livjægerne paa Amager" (Bournonville, W. Holm)	3 —
„Sylfiden" (Bournonville, H. Løvenskjold)	2 —
„Toreadoren" (Bournonville, E. Helsted)	2 —
8 Balletter...	50 Gange.

I det hele er der altsaa opført:

26 Skuespil	185 Gange.
23 Operaer	124 —
8 Balletter	50 —
57 Arbejder	359 Gange.

Desuden har der været givet:

Prolog af Ernst v. d. Recke	1	Gange.
„Guldhornene". Digt (Oehlenschläger, I. P. E. Hartmann)	1	—
Dyvekes Sange (Drachmann, P. Heise)	1	—
Dansedivertissement af „Troubadouren" (Bournonville)	2	—

Prøver:

	Skuespil.	Opera.	Ballet.	Ialt.	
Paa Scenen:					
Generalprøver og fuldstændige Prøver	36	19	»	55	375
Almindelige Prøver	166	68	5	239	
Sang- og Orkesterprøver	1	3	»	4	
Dekorations-, Maskin- og Belysningsprøver	52	22	3	77	
I Prøvesalen:					
Almindelige Prøver	83	45	»	128	148
Klaverprøver med Soli og Kor	»	10	»	10	
Sang- og Orkesterprøver	»	10	»	10	
I Balletsalen:					
Al Dans til Skuespil, Opera og Ballet under „Ballet	1	»	217	218	
I Skuespiller-Foyeren og Ballet-Foyeren:					
Oplæsninger	9	1	»	10	
I Klaverskolen:					
Klaverprøver	3	75	»	78	
I Orkestret og i Prøvesalen:					
Orkesterprøver	»	17	4	21	
	351	270	229	850	

Desuden har der i Odd-Fellow-Palæet været afholdt 8 Orkesterprøver og 11 Sang- og Orkesterprøver paa Opera.

I alt 869 Prøver.

Foruden de ovennævnte har der været afholdt forskellige, ikke paa Prøvelisterne anførte Prøver, deriblandt Instruktions- og Korprøver.

Dubleringer.

I 38 Stykker har 71 Roller og Partier været dublerede af 38 Personer.

Ansættelser.

1ste Juli 1908: Sceneinstruktør Poul Nielsen (Skuespiller fra 1ste Juli 1884 til 30te Juni 1907 og fungerende Sceneinstruktør i Theateraaret 1907—08).
Skuespiller Jacob Texière.
Skuespillerinde Frøken Ingeborg Larsen.
2den Kapelmester Carl Nielsen (Kapelmusikus 1ste September 1889 til 30te Juni 1905).
Valdhornist Alfred Rasmussen.
Trompetist Lauritz Sørensen.

1ste April 1909:	Sekretær, Bogholder Axel Nicolaysen.
	Klarinettist Aage Oxenvad.

Afgange.

2den November 1908:	Kst. Theaterchef, Hofjægermester C. C. S. Grev Danneskjold-Samsøe (død). Konstitueret 15de August 1894.
31te Marts 1909:	Klarinettist Sonne (ansat 1ste December 1874).
30te Juni 1909:	Kst. Theaterchef og Direktør E. Christiansen. (Konstitueret som Direktør fra 1ste Juli 1899 og tillige som Chef fra 3die November 1908).
	Danserinde Fru Anna Agerholm, f. Huld (ansat 1ste Juli 1890).

Debuter.

30te December 1908:	Tronier Funder som Ragnar Brovik i „Bygmester Solness“.
17de Januar 1909:	Jørn Nielsen som Turiddu „Paa Sicilien“.

Aspiranter.

Af saadanne har 36 faaet Lov til at aflægge Prøve. 13 antoges til Debut eller til at modtage Instruktion med en eventuel Debut for Øje.

Elevinstruktion.

Instruktion er given af Sceneinstruktør Lehmann, kongelig Skuespiller O. Poulsen, kongelig Skuespiller Jerndorff og Skuespiller, Dr. phil. K. Mantzius. Vejledning i Holdning, Plastik og Dans er given af Danser O. Iversen, i Sang af Operarepetitør Levysohn. Instruktionen og Vejledningen har omfattet saa vel Aspiranterne som flere af Theatrets yngre Skuespillere og Skuespillerinder. Elevexaminerne afholdtes den 18de, 19de, 21de og 22de Maj i Overværelse af Teaterbestyrelsen og Teaterpersonalet.

Forestillingsforandringer.

Der er 16 Gange sket Forandring i det ugenlig ansatte Repertoire, hvoraf 4 Gange paa selve Forestillingsdagen (rød Plakat).

Midlertidige Engagementer.

Operasanger Holmqvist (ligeledes i Sæsonen 1907—08).

Operasangerinde Fru Johanne Brun (ligeledes i de 10 foregaaende Sæsoner).

Operasangerinde Frøken Nørregaard-Hansen (ligeledes i de 8 foregaaende Sæsoner).

Operasangerinde Frøken Tenna Frederiksen (ligeledes i de 2 foregaaende Sæsoner).

Operasangerinde Fru Dagny Grunert (der debuterede den 8de Februar 1906).

Operasangerinde Frøken Frida Andersen (tillige ansat som Korsangerinde).

Skuespiller Carlo Wieth (tidligere engageret ved det kongelige Theater, som han forlod 30te Juni 1907).

Skuespiller Oscar Levy (ligeledes i Sæsonen 1907—08).

Skuespiller Poul Hansen (der debuterede den 10de Maj 1908).

Skuespillerinde Fru Betty Nansen (ligeledes i Sæsonen 1907—08).

Skuespillerinde Frøken Gudrun Houlberg (der debuterede den 9de Oktober 1906).

Skuespillerinde Frøken Polly Schmidt (der debuterede den 7de Marts 1908).

Desuden er efternævnte optraadte som Gæster:

Kammersanger Herold 38 Gange, nemlig 7 Gange som Canio i „Bajadser“, 4 Gange som Don José i „Carmen“, 2 Gange som Romeo i „Romeo og Julie“, 4 Gange som Faust i Operaen af samme Navn, 3 Gange som Alfrèd i „La Traviata“, 3 Gange som Turiddu i „Paa Sicilien“, 2 Gange som Radamès i „Aïda“, 13 Gange som Rodolpe i „Bohème“, 2 Gange som Lohengrin i Operaen af samme Navn og 1 Gang som Maurico i „Troubadouren“ (August, September, Oktober, November 1908, Marts og April 1909). Den 21de September, den 4de Oktober og den 29de April optraadte Hr. Herold i Operaen „Paa Sicilien“ og „Bajadser“ samme Aften.

Operasangerinden Mlle Febea Strakosch 3 Gange, nemlig 2 Gange som Elsa i „Lohengrin“ og 1 Gang som Santuzza i „Paa Sicilien“.

Desuden have 6 Herrer været engagerede til at udføre 6 mindre Partier i Operaen „Mestersangerne i Nürnberg“, der er opført 5 Gange (December 1908, Februar og Marts 1909).

Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser.

Der har, som forannævnt, været givet 35 saadanne. Til de 22 Forestillinger var alt udsolgt.

Forestillinger, hvis Indtægt ikke tilfaldt Teaterkassen.

Søndag den 30te August 1908 til Indtægt for Ballettens private Pensionsfond: „Bajadser“ og „Fjernt fra Danmark“. I førstnævnte Stykke udførte Kammersanger Herold som Gæst Canios Rolle. Forestillingen skulde have fundet Sted ved Slutningen af forrige Sæson, men blev udsat.

Søndag den 24de Januar 1909 til Indtægt for Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond: „Det gør de alle!“

Søndag den 16de Maj Kl. $3^1/_2$ — nedsatte Priser — til Indtægt for Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond: „Erasmus Montanus“ og „Harlekins Millioner“.

Søndag den 23de Maj Kl. $3^1/_2$ — nedsatte Priser — til Indtægt for Ballettens private Pensionsfond: „Orpheus og Eurydike“ og „Coppelia“.

Søndag den 29de Maj Kl. $3^1/_2$ — nedsatte Priser — til Indtægt for Korets private Alderdomsforsørgelse: „Elverhøj“.

Indsendte Stykker.

Der har i det forløbne Aar været indsendt 83 Stykker til Bedømmelse. Der er antaget 16 til Opførelse.

Balleteleverne Læseskole:

Som Lærere ved Skolen virker: Th. N. Skibsted, Cand. theol., Inspektør ved den Classenske Legatskole, Skolens Forstander siden 1896, Fru Breitenau (1895), Frøken Udsen (1902), Frøken Lindberg (1909), J. P. Løber, Cand. theol., Lærer ved de offentlige Skoler (1906).

Elevantallet er for Tiden 35: 15 Drenge og 20 Piger (forrige Aar 30).

Eleverne, der er i en Alder af ca. 8—16 Aar, er fordelt i 3 Klasser.

Undervisningen er ordnet saaledes:

1. Ældste Klasse. Forstanderen: Fædrelandshistorie, Verdenshistorie, Geografi, Regning og Naturlære. Hr. Løber: Dansk, Religion og Naturhistorie. Fru Breitenau: Fransk, Tysk, Skrivning og Haandarbejde. Frøken Lindberg: Haandarbejde.

2. Mellemste Klasse. Forstanderen: Regning. Fru Breitenau: Dansk, Fædrelandshistorie, Geografi, Religion, Fransk, Tysk og Haandarbejde. Frøken Udsen: Skrivning. Frøken Lindberg: Haandarbejde.

3. Yngste Klasse. Fru Breitenau: Religion, Fransk og Haandarbejde. Frøken Udsen: Regning, Dansk, Fædrelandshistorie, Geografi og Skrivning. Frøken Lindberg: Haandarbejde.

Desuden har Frøken Lindberg haft Tilsyn med Børnene paa deres Værelser.

Skoledagenes Antal har i Aaret været 220.

Den aarlige Eksamen afholdtes den 28. Maj i Overværelse af Teatrets Direktør med flere.

Forskelligt.

Professor William Bloch har i sidste Sæson ligesom i de nu foregaaende Sæsoner medvirket ved Sceneinstruktionen.

Forestillingerne begyndte som Regel Kl. $7^1/_2$. Kun de Aftener, paa hvilke Operaerne „Nibelungens Ring“ og „Mestersangerne i Nürnberg“ opførtes, begyndte de Kl. 7. Paa Søn- og Helligdage, hvor Eftermiddagsforestillingen varede ca. 3 Timer eller derover, tog Aftenforestillingen først sin Begyndelse Kl. 8.

Den 6te December 1908 opførtes „Napoli“ 300de Gang, 21de December 1908 „Mignon“ 100de Gang, 27de Januar 1909 „Troubadouren“ 100de Gang og 14de April 1909 „Harlekins Millioner“ 50de Gang.

Teatret har i Aarets Løb haft alt udsolgt ved 31 Aftenforestillinger og ved 22 Eftermiddagsforestillinger til nedsatte Priser. Desuden ved Eftermiddagsforestillingen til Indtægt for Teatrets Alderdomsforsørgelsesfond og ved Eftermiddagsforestillingen til Indtægt for Korets private Alderdomsforsørgelse.

Den 14de September 1908 var det 25-Aarsdagen for Fru Thomsens Debut, men den Forestilling, der da skulde have fundet Sted, maatte paa Grund af Fruens Sygdom udsættes til den 29de Oktober.

Den nævnte Dag optraadte Fru Thomsen 1ste Gang efter sin langvarige Sygdom i Skuespillet „Opstandelse“, og det tillodes hende efter Forestillingens Slutning paa Fremkaldelse af Publikum at vise sig paa aaben Scene.

Den 11te Februar 1909 om Eftermiddagen Kl. $1^1/_2$ gaves en Gratisforestilling for Soldater og Studenter i Anledning af 250 Aarsdagen for Stormen paa København. Forestillingen bestod af Ouverture til „Elverhøj“, Prolog af Ernst von der Recke og „Elverhøj“.

Teatrets Samling af Kunstværker er forøget med et Portræt af kongelig Skuespiller Olaf Poulsen, Pastel af Professor Frantz Henningsen, skænket af nogle Venner af den afdøde Maler — ved Redaktør Robert Henriques.

Afgaaet ved Døden:

Den 23de April 1909 forhenværende Skuespiller Carl Price (afgaaet den 30te Juni 1897).

Den pekuniære Status.

Indtægten (Statstilskudet 125,000 Kr. iberegnet) har i Teateraaret 1908—09		Kr. Ø.
udgjort		968,775. 59
hvorunder Forestillingsindtægt:	Kr. Ø.	
af 257 Aftenforestillinger	738,149. 50	
foruden 35 Eftermiddagsforestillinger	59,237. 50	
I alt...	797,387.	
Udgiften har i Teateraaret udgjort		976,270. 46
Altsaa en Underballance af...		7,494. 87

der er dækket af det kongelige Teaters Reservefond.

Endvidere er der af Reservefonden i Teateraaret anvendt et Beløb af 35,000 Kr. som midlertidigt Lønningstillæg for det ved Teatret ansatte Personale.

Det kongelige Teater, den 11te September 1909.

A. P. Weis.